

Regionalt oplevelsesprojekt

Beskrivelse af initiativ, prioriteret af Vækstforum

Projektets titel:

"Hærvejen – et moderne oplevelsesrum med historiske rammer".

Resume:

Projektets målsætning er at videreudvikle Hærvejen som et attraktivt og salgbart turismeprodukt for vandrere, cyklister og ryttere – såvel grupper som individuelle. "Hærvejen – et moderne oplevelsesrum med historiske rammer" skal tilbyde oplevelser, ruter og faciliteter til såvel dagsturisterne som de, der vælger de lange strækninger.

Hærvejen udgør et godt og attraktivt rutenet, men har et langt større potentiale end det hidtidig udnyttede. Store dele af Hærvejen ligger i landdistriktsområder med risiko for affolkning, dårlige transportforhold mv. Dette projekt vil fremme vækst, beskæftigelse, udvikling og nyt liv i periferiområdet til selve Hærvejen ved at udnytte og udvikle disse steders særlige erhvervs- og turismemæssige styrker og potentialer.

Projekt Hærvejen opererer med et kerneområde og et periferiområde. Det er målet med projektet at inddrage periferiområdet i en række *oplevelsesrum* langs Hærvejen. Disse oplevelsesrum skal øge Hærvejens tilgængelighed og danne udgangspunkt for turistens oplevelse. Her kommer turistene til – enten som vandrere, cyklist, rytter, i bil eller som del af busselskab/gruppearrangement for at opleve Hærvejen. Både formidling, faciliteter og oplevelser knytter sig til den fælles Hærvejsidentitet, der binder i det kulturhistoriske og det autentiske, "*Back to culture*". Det er oplagt at placere velkomstcentre i tilknytning til de nyetablerede herberger langs ruten.

Projektet er et samlet tværregionalt samarbejde mellem regionerne i Midtjylland og Syddanmark med vægt på at lade hærvejsruten og dens oplevelsesmuligheder fremstå som en helhed fra Viborg i nord til Padborg i syd. Projektet fremmer nye samarbejder mellem erhverv og kreative kompetencer samt offentligt/privat samarbejde både internt og på tværs i Region Midtjylland.

Initiativet har et stærkt internationalt perspektiv, da det er planen på sigt at knytte projektet tæt op af de internationale projekter vedrørende Pilgrimsruten fra Trondheim til Santiago de Compostella.

Projektets formål:

Formålet med Projekt *Hærvejen – et moderne oplevelsesrum med historiske rammer* er at udnytte et velkendt men lidt støvet ikons oplevelsesmæssige potentiale ved at sætte fokus på både soft og hard core målgrupper (vandrere, cyklister og ryttere) i ind- og udland, som opfordres og inspireres til aktiv ferie og aktiv fritid på

Viborg Turistbureau

Nytorv 9, 8800 Viborg • Tel.: +45 87 87 88 88 • Fax: +45 86 60 02 38
Email: info@visitviborg.dk • www.visitviborg.dk • CVR-nr.: 40 44 39 59

Hærvejen med vægt på det kulturhistoriske, det autentiske miljø og naturen, der kendetegner dette område.

Hærvejens identitet er sammenfattet i nedenstående værdisæt, der skal udgøre fundamentet i projektet.

Hærvejen - back to culture

Værdier:

- Aktivitet og oplevelse
- Kontinuitet – et rum flere tider
- Autenticitet
- Nærværende oplevelse
- Fremtiden tættere på fortiden
- "Identitet" som menneske
- Ro og fordybelse

Netop "indlands-kommunerne" i Region Midtjylland har et behov for, at det turistmæssige potentiale udvikles og dermed skaber omsætning og arbejdspladser. Her ligger Hærvejen som et oplagt vækstpotentiale. Projektets målsætning er via privat/offentligt samarbejde at videreudvikle Hærvejen som et attraktivt og salgbart turismeprodukt primært for vandrere, cyklister og ryttere. "Projekt Hærvejen" skal tilbyde oplevelser, information og viden, ruter og faciliteter til såvel dagsturisterne som de, der vælger de lange strækninger. Gode faciliteter, overnatningsmuligheder og et højt serviceniveau vil give sig udslag i længerevarende ophold og sæsonudvikelse.

Projektets mål:

Projektet har konkret som mål at udvikle og optimere turistens oplevelsesmuligheder på og i relation til Hærvejen i 3-4 oplevelsesrum (jf. side 3), herunder at

1. skabe netværk på alle niveauer (turismeaktører, interesseorganisationer, lokal- og landsbyråd, lokale aktionsgrupper, kommuner og regioner).
2. udvikle salgbare pakkerejser og online bookingsystem inden for både cykel-, vandre- og rideferie.
3. udvikle en fælles hærvejsidentitet ("Back to Culture"), der favner alle aktører.
4. udvikle et fælles servicekoncept til formidling af Hærvejens natur- og kulturhistorie på www.haervej.dk.
5. udvikling af "on location formidling" til 6-7 formidlingscentre langs Hærvejen¹.
6. oprette velkomst- og formidlingscentre langs Hærvejen.
7. etablere et videns- og netværkssekretariat i 2009.
8. markedsføre Hærvejen nationalt og internationalt.
9. udvikle årlige events, fx fælles marcher, vandringer, cykelløb, agning med stude m.v.

¹ Der planlægges 6-7 velkomst- og formidlingscentre langs hele Hærvejen, heraf 3 i Region Midtjylland.

Et særligt fokus i projektet er i dialog med kommunerne at sikre følgende infrastrukturelle mål:

- fastholde Hærvejens forløb via varige aftaler med lodsejere.
- sikre en minimumskvalitet/-beskaffenhed af hele strækningen.
- opgradere Hærvejen til internationalt anerkendt cykel-, vandre- og riderute.

Baggrund og indhold:

Projektets baggrund

Hærvejen består af et spændende rutenet, der bruges alt for lidt. Siden 1989 har amterne i Jylland investeret millionbeløb i Hærvejens infrastruktur som cykelrute, den nationale rute 3 fra Viborg til Padborg. I 1992 etableredes vandreruten og senere er også en riderute fra Viborg til Bække kommet til.

Selve vejforløbet er godt skiltet og løber gennem et smukt og varieret landskab. På den fælles hjemmeside for Hærvejen, www.haervej.dk, findes beskrivelse af ruten på dansk, tysk og engelsk, og i 2006 udgav det tyske forlag Esterbauer et professionelt cykelkortmateriale over Hærvejen på dansk og tysk. Hærvejen udgør således et godt og attraktivt rutenet, men har et langt større potentiale end det hidtidig udnyttede.

Der mangler ejerskab og en fælles identitet omkring Hærvejen som produkt for fremtidig udvikling af Hærvejen som attraktivt turismeprodukt. Desuden mangler der overnatningsfaciliteter til et bredt publikum og - i forhold til rutenettet - mangler der at blive udviklet vandre- og rideruter. I de seneste år er der generelt sket en revolutionerende udvikling inden for cykelturismen, og der kan konstateres et tilsvarende potentiale i vandreturismen. Rytterturismen er endnu generelt set et stort set uopdyrket område. Vedligeholdelse af Hærvejen (skiltning, veje og stier) er nu overgået til kommunerne (Viborg, Silkeborg, Ikast-Brande, Vejle, Vejen, Haderslev og Aabenraa), og et fælleskommunalt samarbejde til sikring af en ensartet beskaffenhed er kun i sin vorden. Endvidere baseres vejforløbet på meget forskellige aftaler med lodsejere, nogle på årsbasis, andre via fredning. Kommunerne skal således arbejde for en mere permanent sikring af vejforløbet.

Der er for nuværende ikke taget stilling til den fremtidige koordinering af hjemmesiden www.haervej.dk (Vejle Kommune har påtaget sig opgaven indtil videre).

Projektets indhold

Med inspiration fra det nationale arbejde med etablering og udvikling af landets kommende Nationalparker skal projekt Hærvejen som produkt operere med et kerneområde og et periferiområde. Kerneområdet udgøres af selve Hærvejen. Det er målet med projektet at inddrage periferiområdet i 3-4² *oplevelsesrum*³ langs Hærvejen. Disse oplevelsesrum skal øge Hærvejens tilgængelighed og danne udgangspunkt for gæstens oplevelse af Hærvejen. Her kommer turisten til – enten som vandrer, cyklist, rytter eller i bil/anden transport - for at opleve Hærvejen. Ved at operere med både et kerneområde og et periferiområde udnyttes og udvikles Hærvejen som selvstændigt produkt, men samtidig udnyttes også Hærvejens nærvær til øget indtjening og vækst i de landområder Hærvejen bevæger sig igennem.

² Der planlægges i alt 6-7 oplevelsesrum langs Hærvejen, heraf 3-4 i den midtjyske del. Den endelige placering af disse oplevelsesrum vil bero på nærmere analyse.

³ Se definition af et oplevelsesrum i bilag 1

De 6-7 oplevelsesrum etableres som oplevelsesruter af varierende længde og henvender sig således både til hard core turisten og dagsgæsten, der kommer i bil og blot ønsker at trække i vandreskoene eller hoppe på cyklen for en kort bemærkning. Både formidling, faciliteter og oplevelser knytter sig til den fælles Hærvejsidentitet, der bundes i det kulturhistoriske og det autentiske, "*Back to culture*". Oplevelserne i de enkelte oplevelsesrum er forskellige og afspejler noget karakteristisk for et lokalt sted (naturmæssigt, historisk, gastronomisk etc.). Samtidig er de forskellige oplevelsesrum også bundet sammen af en række tværgående Hærvejs-temaer.

Eksempler på tværgående Hærvejs-temaer – "de gode historier":

- Historiske steder (broer, vejsten, sagn og myter, Grathe Hede, Kong Knaps Dige, Jellingstenen, slagmarker, hjulspor, vadesteder)
- Klosterlund-kulturen fra jægerstenalderen
- Spor i naturen (geologi, istid, vandskel, Hald, Vrads Sande)
- Naturcentre og naturoplevelser
- Natur-kultursammenstød (heden, egekrattet, nåleskoven, landbruget, tørvegravning, højmoser, naturgenopretning, fx Bøllingsø)
- Aktiviteter (prærievognsferie)
- Kvalitetsfødevarer/åbne landbrug /stuedrivere
- Kunsthåndværk
- Markeder/handel
- Kroer
- Kirker
- Forfattere, fx St. St. Blicher, Jeppe Aakjær m.fl.

(Udvælgelse af temaer vil ske efter nærmere vurdering af potentiale.)

I oplevelsesrummene kan du opleve Hærvejstemaerne bl.a. gennem guidede ture enten med lokale historiefortællere, som kan formidle Hærvejens historie, eller med naturvejledere, der kan åbne op for alsidige naturoplevelser. Etableringen af forskelligeartede bispisningsmuligheder i de enkelte oplevelsesrum - men også langs selve Hærvejen - skal desuden tilbyde turisten gastronomiske oplevelser med autentiske og lokale Hærvejsfødevarer. Museer og lokalhistoriske arkiver i geografisk nærhed med Hærvejen skal indgå i den kulturhistoriske formidling af Hærvejen. Velkomstcentre, der enten er placeret nær Hærvejen på eksisterende turistbureauer eller på de nyetablerede herberger langs Hærvejen, skal være med til at formidle de tværgående Hærvejstemaer.

Der skal udvikles pakketure af varierende varighed inden for både cykelferie, vandreferie og rideferie, der kan bookes via nettet. Ud over overnatning vil det også være muligt at bestille/reservere øvrige oplevelsesprodukter så som madpakkeservice, specielle fødevarer, guidede ture, rundvisninger og elektroniske guidebøger om de mange temaruter, der øger gæstens oplevelse. Produkter med relation til den fælles Hærvejsidentitet vil blive udviklet og udbudt via de forskellige temanetværk.

Et autentisk oplevelsesrum kunne være at byde turisten på lokale kvalitetsfødevarer og et besøg hos producenterne. Det bliver muligt at få lokale kvalitetsbrød til madpakken, med gode lokale oste, pølser, lokalt brygget øl, hyldeblomstsaft, friske grøntsager, bær og frugter i sæsonen, hærvejssalt mv. Lokale gårdbutikker langs ruten fokuserer på temaet og man kan booke sig ind på at besøge udvalgte "åbne

landbrug" med klappedyr for børn, hos bryggerlaug, urtegartnerier eller gårdmejerier.

Overnatningsfaciliteterne på og i nærheden af Hærvejen skal præsentere et bredt udvalg af overnatning på vandrehjem, herberger, kroer og B&B til landbocamping, overnatning på lokale gårde eller i shelters og læhytter. Dette skal yderligere udvide turistens oplevelsesrum og forøge kendskabet til en nærværende lokal- og kulturhistorie langs hele Hærvejen.

Et eksempel på et oplevelsesrum nær Hærvejen er Hald-området, hvor en række temaer omkring Hærvejen er koncentreret i forhold til kultur, natur og historie. Her kan man bl.a. opleve formidling af naturen og istidslandskabets geologi. Forfattere har benyttet Hald Hovedgård som inspiration for deres værker, stedets historie er rig på personligheder, der har benyttet Hærvejen og både kro og kirke vidner om en spændende fortid. Det nye herberg er placeret i tæt tilknytning til stedets Naturskole og udstilling.

Vision:

Et eksempel på en turists oplevelse på Hærvejen anno 2010

Wolf Uhre fra Neustadt har læst om Hærvejen på nettet, hvor han har søgt information om vandreture, og han faldt her for en færdig pakketur på Hærvejen fra Viborg til Padborg. Hele turen blev købt via nettet, hvor han selv valgte, hvilke temaer, han ønsker at følge og hvilke steder, han ønsker at overnatte undervejs. Med hjælpsom assistance fra turistbureauets medarbejder har han modtaget informationer og turbeskrivelse til turen, og der er ligeledes sørget for bagagetransport langs ruten. Wolf har valgt en kombination af ophold på kroer med spændende egnsretter, privat overnatning med mulighed for at høre områdets lokalhistorie samt enkelte nætter på de primitive herberger, hvor han kan møde andre vandrere.

Ved ankomsten til Viborg følger han den udførlige beskrivelse, og finder hurtigt til Hald, hvor det første, der møder ham, er det unikke landskab, som han kan søge viden om i Hald-Ladens udstillinger, der gennem plancher og billeder fortæller om områdets geologi og natur. Han vælger at søge ly for natten på herberget, hvor han møder en række andre vandrere, der færdes langs Hærvejen. I samme bygning møder han områdets naturformidlere, der tilbyder guidede ture i området. Her vælger han at koble sig på turen om de fem Hald'er, der finder sted samme aften.

Efter et godt tip på webbloggen vælger han at spise på den nærliggende Niels Bugges Kro for at smage stedets specialiteter med lokale råvarer. - Han har allerede bestilt madpakke til næste dag samme sted. Næste dag begiver han sig af sted gennem istidslandskabet og slår vejen omkring den lille kullede Dollerup Kirke fra 1200-tallet – kirker er Wolf's store passion, og han har via den elektroniske temafolder om Hærvejens kirker nøje udvalgt hvilke kirker, han ønsker at se på turen. En anden passion er spor i landskabet, og den videre rejse går derfor via GPS-guiden omkring Kong Knaps Dige, hvor han glæder sig til at se de tusindår gamle spor af Hærvejen.

Projekt- og tidsplan:

	2008 1. kv.	2008 2. kv.	2008 3. kv.	2008 4.kv.	2009 1. kv.	2009 2. kv.	2009 3. kv.	2009 4. kv.
Overordnet projektledelse								
Indgåelse af partneraftaler	X							
Etablering af styregruppe	X							
Analyse og konceptudvikling								
Foranalyse	X							
Konceptudvikling af oplevelsesrum	x	X						
Aftaler med lodsejere om fastholdelse af Hærvejens forløb		X	X					
Fastlæggelse af minimumskvalitet/ -beskaffenhed af hele strækningen og ud- møntning heraf		X	X	X	X			
Opgradering af Hærvejen til internationalt anerkendt - cykelrute		X	X	X				
- vandrerute			X	X	X			
- riderute				X	X	X		
Formulering af konkrete investeringsforslag					X	X	X	
Netværksdannelse								
Identifikation af samarbejdspartnere	X							
Opbygning af temanetværk	X	X						
Dialog med kommunerne		X	X					
Afholdelse af Hærvejskonference		X						x
Workshops			X	X	X	X		
Opbygning af internationale relationer				X	X			
Synliggørelse og formidling								
Udvikling af fælles hærvejsidentitet	X							
Udvikling af et fælles servicekoncept til formid- ling af Hærvejens kulturhistorie			X	X				
Udvikling og koordinering af informationsmate- riale og hjemmeside	X	X	X	X	X	X	X	X
Markedsføring af Hærvejen				X	X			
Etablering af videns- og netværks- sekretariat				X	X	X		
Oprettelse af velkomstcentre langs Hærvejen						X		
Udvikling af fælles elektronisk bookingsystem til ture på Hærvejen			X	X	X			
Uddannelse af guider		X	X		X	X		
Udvikling af pakkerejser inden for - cykelferie		X	X	X	X			
- vandreferie				X	X			
- rideferie				X	X			
Guidede gruppearrangemeter, herunder busselskaber				X	X	X		
Udvikling af årlige events		x	x	x	X	X	X	
Evaluering								
Styregruppemøde	x		x		x		x	x
Brugerundersøgelse							X	X
Af rapportering							X	X

Relation til de 6 kriterier i Erhvervsudviklingsstrategiens handlingsplan:

- Projekt Hærvejen er et nytænkende initiativ, der bygger på samarbejde mellem mange forskellige brancher og fag på tværs af både kommuner og regioner.
- Projektet tager afsæt i opkvalificering af eksisterende initiativer med fokus på innovativ erhvervsudvikling af nye turisme- og oplevelsesprodukter i Hærvejens nær- og periferiområde.
- Hærvejen ligger som et centralt yderområde midt i Jylland og er i mange henseender et rigtigt landdistriktsområde med risiko for affolkning, dårlige transportforhold mv. Initiativ Hærvejen vil fremme vækst, udvikling og nyt liv til yderområderne ved at udnytte og udvikle disse steders særlige erhvervs- og turismemæssige styrker og potentialer.
- Initiativet har et stærkt internationalt perspektiv, da det er planen at knytte projektet tæt op af de internationale projekter vedrørende Pilgrimsruten.
- Projekt Hærvejen gennemføres i tæt samarbejde mellem mange forskellige aktører fra både det private og det offentlige, fx kommuner, turistbureauer og LandboMidtØst. Endvidere er det projektets klare styrke og forudsætning, at det bygger på innovativ erhvervs- og turismeudvikling på tværs af fagområder, som alle vægter et velfunderet kompetence- og vidensgrundlag. Sparing, netværksdannelse og samspil mellem fagområder er helt grundlæggende elementer i alle faser af projektet.
- Initiativet finansieres gennem såvel nationale som regionale offentlige midler, gennem private virksomheder og gennem kommuner (LAGer) i regionen. Desuden har RST⁴ sendt en koordineret ansøgning til Vækstforum, Region Syddanmark.

Overvågning af projektets fremdrift:

Der afholdes regelmæssige statusmøder i projektets styregruppe med henblik på overvågning og justering af projektets faser og opgaver.

I projektets handlingsplan indlægges milepæle, der skal sikre projektets målopfyldelse.

Der laves midtvejsrapport til Vækstforum pr. 28/2 2009 samt slutrapport til Vækstforum pr. 30/4 2010 (se også afsnit om evaluering s. 11).

Afdelingen for Regional Udvikling, Region Midtjylland, er ansvarlig for at orientere Vækstforum om projektets fremdrift.

Målgruppe:

Hærvejen som projekt henvender sig primært til målgrupper på aktiv ferie og til både soft-⁵ og hard core⁶.

Slow adventure – jo langsommere, desto større oplevelse.

⁴ Region Sydøst- & Sønderjyllands Turismeudviklingsselskab

⁵ Soft core = de, der vælger at være aktive som en del af deres ferie

⁶ Hard core = de, der holder ferie for at være aktive og har denne aktivitet som det primære.

Som gammel kulturhistorie er Hærvejen udtryk for det at bevæge sig (langsomt) gennem landskabet. Vurderingen er derfor, at det er den måde nutidens Hærvej skal opleves på: Fremadskridende *langsom* bevægelse under åben himmel.

Der er derfor valgt tre målgrupper for projektet

- Vandrere
- Cyklister
- Ridende

Alle tre målgrupper rejser både individuelt og i grupper. Det er derfor vigtigt, at der udvikles produkter og pakketilbud til såvel individuelle turister som grupperejsende/selskaber. Blandt andet grupper fra udlandet vurderes at udgøre et væsentligt potentiale.

Vandrere: Bevæger sig langsomt og oftest uden al for tung oppakning. Efterspørger overnatningsmuligheder, vand, god skiltning, bagagetransport og indkøbsmuligheder inden for overskuelige intervaller. Er afhængige af rigtig godt kortmateriale samt ruteforløb i fredelige omgivelser - på et ikke al for løst underlag.

Cyklister: Bevæger sig hurtigere og med mulighed for noget tungere oppakning. Efterspørger overnatningsmuligheder og indkøbsmuligheder inden for rimelige intervaller samt bagagetransport. Er afhængige af god skiltning, brugbart kortmateriale samt ruteforløb på ikke al for trafikerede veje - med fast underlag.

Ridende: Bevæger sig "mellemhurtigt" og med ikke al for tung oppakning. Efterspørger overnatningsmuligheder, indkøbsmuligheder og - essentielt - indhegninger, høhoteller eller tøjremuligheder til hesten inden for rimelige intervaller. Er afhængige af brugbart kortmateriale samt ruteforløb på fredelige veje - med ikke al for fast underlag.

Bilen eller motorcyklen anses som et *middel* til at nå til Hærvejen: Man kører til Hærvejen, og når man stiger ud af sin bil for at opleve, bliver man aktiv - enten som vandrere, cyklist eller rytter.

Organisering/aktører:

Projektet er ét tværregionalt projekt, der deles op i to dele, matchende Region Midtjylland og Region Syddanmark. De to parallelle ansøgninger indgives til de respektive regioner af de projektpartnere, der har det naturlige tilhørsforhold til den pågældende region. Nærværende ansøgning vedrører den midtjyske del.

Koordineret ansøger:

Viborg Turistbureau
Nytorg 9
8800 Viborg
CVR nr.: 40 44 39 59

Medansøgere/projektpartnere:

Brande Turistbureau
Højderygens Turistforening
Silkeborg Turistbureau
LandboMidtØst

Aktiv Danmark

Samarbejdspartnere:

Ikast-Brande Kommune

Silkeborg Kommune

Viborg Kommune

Fonden Midtjysk Turisme

Skov- og Naturstyrelsen

Museer og lokalhistoriske arkiver

Naturcentre og naturvejledere

RST (Region Sydøst- & Sønderjyllands Turismeudviklingselskab)

Endvidere vil interesseorganisationer som Dansk Vandrelaug, Dansk Cyklistforbund, Dansk Landboturisme, Friluftsrådet mv. blive involveret samt udbydere af ture/rejser på Hærvejen, fx Vagabond Tours.

Projektledelse:

Viborg Turistbureau er tovholder på den midtjyske del af projektet og er ansvarlig for koordination i forhold til den syddanske del af projektet/RST.

Der ud over nedsættes en fælles, overordnet styregruppe med deltagelse af alle projektets partnere.

Styregruppe:

Ovennævnte projektpartnere samt udvalgte eksperter vil indgå i en styregruppe. Viborg Turistbureau har formandskabet for styregruppen.

Styregruppen afholder regelmæssige møder og følger op på projektmål, budget, regnskab og godkender evt. ændringer i arbejdsplan og budget.

Styregruppen vil på sigt forankre sig i det planlagte videns- og netværkssekretariat, der skal drives af projektets turismeaktører (regionselskaber og turistbureauer). Aktører og formidlere i de enkelte kommuner og regioner vil gennem det fælles sekretariat få et overblik over de nutidige tilbud og behov for forbedringer langs hærvejen samt få en platform for et fælles udviklings- og markedsføringsamarbejde.

Tema- og netværksgrupper

Projektets aktører, dvs. udbydere af faciliteter og oplevelser langs Hærvejen vil gennem tema og netværksaktiviteter blive inspireret til at danne en forening som vil kunne videreføre netværket og videreudvikle nye initiativer efter projektbevillingens ophør.

Tidsplan:

Projektet er to-årigt. Projektperioden er 1/1 2008 – 31/12 2009.

Se projekt- og tidsplan ovenfor side 5.

Effekt:

Jobeffekt

Det er målet, at projektet skal generere nye arbejdspladser og udvikling i et landdistriktsområde samt give mulighed for fastholdelse af erhverv i Hærvejens nærområde (guider, overnatningsvirksomhed, bospising, salg af ydelse og oplevelser.)

Bæredygtighed

Projektets sociale bæredygtighed opnås gennem tætte netværk og partnerskaber mellem de mange private og offentlige aktører.

Projektets økonomiske bæredygtighed vil muligvis kræve yderligere investeringer og nyudviklinger med input fra andre finansieringskilder, fx de involverede kommuner, De nyetablerede Lokale Aktionsgrupper, private investeringer, EU-midler osv.

Miljøeffekt

Et af projektets mål er at øge borgernes adgang til naturen og dermed bidrage til at udvide kendskabet til og forståelsen for samspillet mellem mennesket og naturen gennem årtusinder.

Fremme af forskning og udvikling

Projektet gennemføres i tæt kontakt med Aktiv Danmark, der arbejder professionelt med oplevelsesturisme inden for aktiv ferie. Projektet vil bygge på erfaringerne fra et forsknings- og udviklingsprojekt om "Udvikling af vandreferie i Danmark", som Aktiv Danmark afslutter primo 2008.

IT/IKT

Projektet vil i videst muligt omfang udnytte moderne teknologi inden for information, kommunikation, navigation, online booking m.v.

Turismefremmende effekt

Projektet vil primært give effekt i turistbranchen, men med afsmitning i andre brancher som bl.a. detailhandlen, transportsektoren og landbruget.

Effekt i yderområder:

Ifølge foreløbige undersøgelser (se fremme af forskning og udvikling) rejser både vandrere og cykelturister oftest i grupper à 2-4 personer. Da disse målgrupper har yderst begrænset bagageplads er døgnforbruget højt. Omsætningen og dermed jobeffekten vil derfor ligge i umiddelbar tilknytning til Hærvejen, som primært ligger i yderområder/landdistrikter.

Hærvejen ligger som et 'centralt yderområde' midt i Jylland og er i mange henseender et rigtigt landdistriktsområde med risiko for affolkning, lavt uddannelsesniveau, dårlige transportforhold mv. Projektet vil bidrage til at skabe nyt liv og omsætning.

Fremme af grænseoverskridende samarbejde

Hærvejen deler stiforløb med Pilgrimsruten, der løber fra Trondheim til Santiago de Compostela. Det er visionen med projektet at udbygge den danske del af dette stiforløb, og derved skabe direkte forbindelse både nordpå og sydpå.

Projektet understøtter Syddansk Turismes grænseoverskridende projekt omkring Pilgrimsruten – Hærvej/Ochsenweg fra Vejen til Rendsburg, som finansieres af EU's INTERREG IIIA-program.

Endvidere er det planen at knytte projektet tæt op af et kommende projekt vedr. videreførelse af Pilgrimsruten nordpå via KAST-programmet i samarbejde med Region Nordjylland.

Budget:

Se bilag 2 og 3.

Det samlede tværregionale projekt har et budget på kr. 5,5 mio., hvoraf den midtjyske del udgør kr. 2,6 mio. og den syddanske del kr. 2,9 mio.

Region Midtjylland ansøges om kr. 1.200.000 mio.
Region Syddanmark ansøges om kr. 2.175.000 mio.

Finansiering:

Samlet finansiering for den midtjyske del:

Kilde:	I kr.
Region Midtjylland	1.200.000
Kommuner via LAG	300.000
Indenrigsministeriets landdistriktsmidler	200.000
Grønne partnerskaber og Friluftsrådet/tips- og lottomidler	500.000
Virksomheder/partnere	400.000
Total	2.600.000

LandboMidtØst har pr. 2/11 2007 ansøgt Indenrigsministeriets Landdistriktspulje om kr. 400.000 til det samlede projekt. Midlerne ansøges primært til den netværkskabende del af hovedprojektet med vægt på udvikling af nye oplevelser og produkter samt nye jobmuligheder i landdistrikterne omkring Hærvejen. Dette skal bl.a. ske via netværksdannelse og workshops på tværs af brancher og kommuner.

Se i øvrigt bilag 2 og 3.

Forankring efter projektperioden:

Det fremtidige omdrejningspunkt for Hærvejens aktiviteter vil ligge i det nydannede og tværregionale videns- og netværkssekretariat, hvor professionelle aktører (turismeudviklingselskaber og turistbureauer) via styregruppen vil varetage det overordnede ansvar for udvikling og koordinering af Hærvejen.

Sekretariatet skal være selvfinansierende via salg af pakkerejser m.v.
Driften af velkomstcentre skal indgå i den almindelige drift af turistbureauer/velkomstcentre i regionen.

Det er hensigten, at projektets tema- og netværksinteressenter forankres i en forening, der efter projektperioden skal sikre fortsat udvikling af aktiviteter langs Hærvejen. Foreningen koordineres af videns- og netværkssekretariatet.

Formidling:

Omdrejningspunktet for projektets formidling og udadvendte aktiviteter er den fælles hjemmeside www.haervej.dk.

Sitet deles i en intern og en ekstern del. Den eksterne del er henvendt til almenheden (potentielle turister), der søger information om Hærvejen. Sitet kan udvides med weblogs, nyhedsmails m.v.

Den interne formidling forankres i et lukket netværk på hjemmesiden, hvor de mange aktører kan søge information om igangværende projekter, udveksle erfaringer m.v.

Efter en grundig foranalyse og udarbejdelse af status over oplevelsesmuligheder, igangsættes projektet med afholdelse af en workshop for både aktører og interessenter, hvor disse inddrages.

Der vil løbende blive udsendt pressemeddelelser fra det fælles videns- og netværkssekretariat.

Evaluering:

Styregruppen er ansvarlig for udarbejdelse af midtvejs- og statusevaluering.

Både midtvejsevaluering og statusevaluering vil indeholde styregruppens evaluering, suppleret med

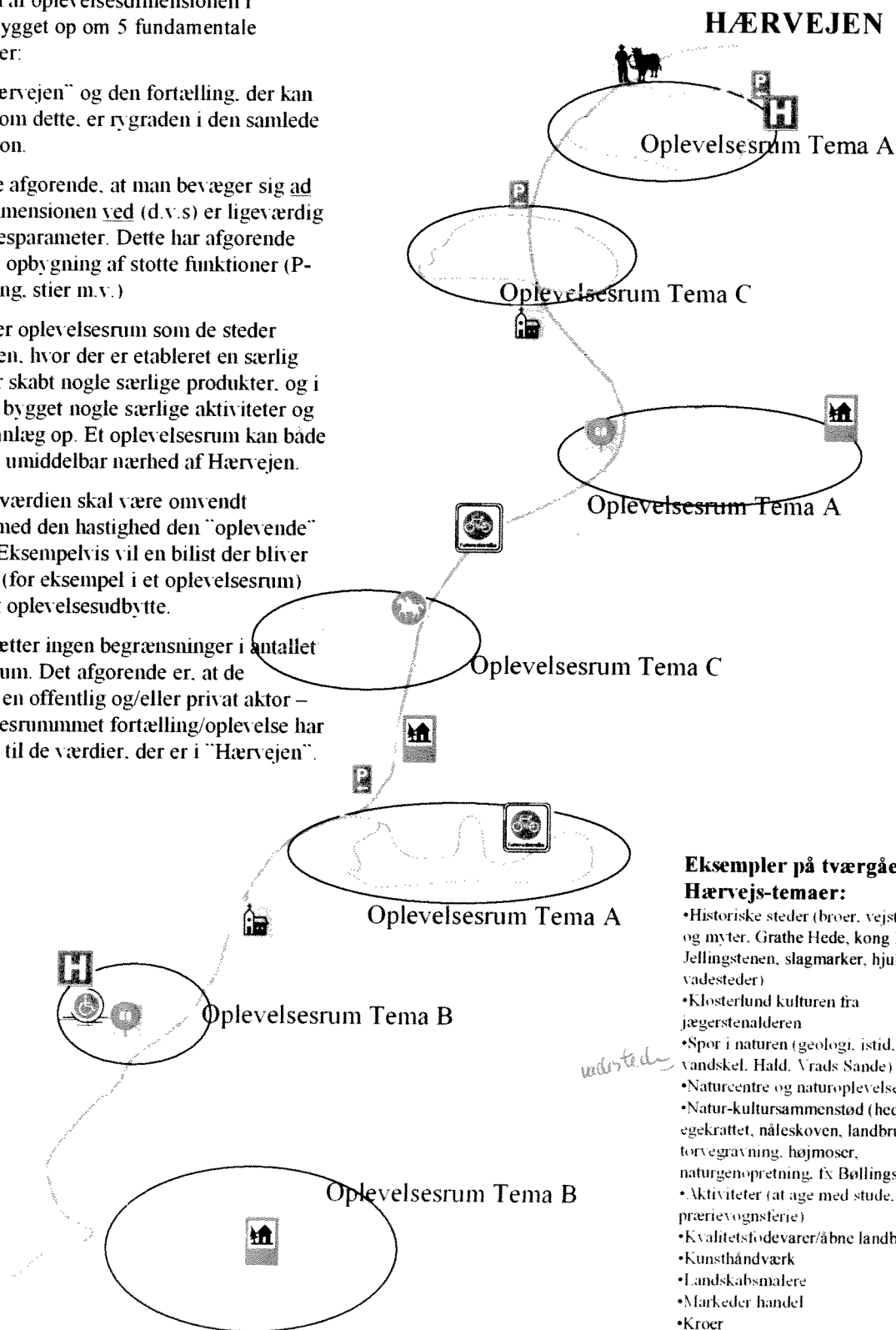
- Status for udvikling, etablering og test af pakker og bookingsystem
- Opgørelse af antal udviklede oplevelsesrum
- Opgørelse over etablerede netværk
- Opgørelse af antal afholdte studieture med antal deltagere
- Opgørelse af antal afholdte seminarer og konferencer med antal deltagere
- Opgørelse over nyudviklede produkter
- Status på udvikling og etablering af netværkssekretariat og velkomstcentre
- Status på samarbejde med kommuner
- Status på samarbejde med RST, Region Syddanmark, vedrørende et samlet tværregionalt Hærvejsprojekt
- Opgørelse over besøgstal på hjemmesiden www.haervej.dk

Bilag 1 til "Hærvejen – et moderne oplevelsesrum....."

OPLEVELSESROM

Opbygningen af oplevelsesdimensionen i projektet er bygget op om 5 fundamentale forudsætninger:

- 1) Ikonet "Hærvejen" og den fortælling, der kan skabes rundt om dette, er rygraden i den samlede kommunikation.
- 2) Det er ikke afgørende, at man bevæger sig ad Hærvejen. Dimensionen ved (d.v.s) er ligeværdig som oplevelsesparameter. Dette har afgørende betydning for opbygning af støtte funktioner (P-anlæg, skiltning, stier m.v.)
- 3) Vi definerer oplevelsesrum som de steder langs Hærvejen, hvor der er etableret en særlig formidling, er skabt nogle særlige produkter, og i det hele taget bygget nogle særlige aktiviteter og eller fysiske anlæg op. Et oplevelsesrum kan både ligge ved og i umiddelbar nærhed af Hærvejen.
- 4) Oplevelsesværdien skal være omvendt proportional med den hastighed den "oplevelende" bevæger sig. Eksempelvis vil en bilist der bliver til en vandrør (for eksempel i et oplevelsesrum) maksimere sit oplevelsesudbytte.
- 5) Projektet sætter ingen begrænsninger i antallet af oplevelsesrum. Det afgørende er, at de forankres hos en offentlig og/eller privat aktor – og at oplevelsesrummet fortælling/oplevelse har en tilknytning til de værdier, der er i "Hærvejen".

Eksempler på tværgående Hærvejs-temaer:

- Historiske steder (broer, vejsten, sagn og myter, Græthe Hede, kong Knap, Jellingstenen, slagmarker, hjulspor, vadesteder)
- Klosterlund kulturen fra jægerstenalderen
- Spor i naturen (geologi, istid, vandskel, Hald, Vråds Sande)
- Naturcentre og naturoplevelser
- Natur-kultursammenstød (heden, egekrattet, nåleskoven, landbruget, torvegravning, højmoser, naturgenopretning, fx Bøllingsø)
- Aktiviteter (at age med stude, prærievognsferie)
- Kvalitetsfødevarer/åbne landbrug
- Kunsthåndværk
- Landskabsmalere
- Markeder handel
- Kroer
- Kirker
- Forfattere, fx St. St. Blicher

Budget, bilag 2

Omkostningsfordeling: "Hærvejen - et moderne oplevelsesrum med historiske rammer"

Omkostningstype	Kontant	Formidlet timer	Total
Analyse og konceptudvikling			575.000
Kontraktansat projektleder	45.000		
Afklaring af markeder	75.000		
Eksternt indkøbte analyser og best practise	110.000		
Research og opsøgende kontakt	20.000		
Konceptudvikling af ruter	50.000		
konceptudvikling af overnatnings- og opholdsfaciliteter	50.000		
Konceptudvikling af oplevelsesrum	200.000		
Materialeomkostninger	25.000		
Netværksdannelse og produktudvikling			640.000
Kontraktansat projektleder	150.000		
Netværksaktiviteter og konferencer	100.000	110.000 *	
Etablering af netværk og partneralliancer (overnatning, bespisning, gårdbutikker, guider, naturvej)	70.000	20.000	
Udvikling af konkrete oplevelsesprodukter	125.000	65.000	
Synliggørelse, formidling og kompetenceudvikling			620.000
Kontraktansat projektleder	75.000		
Udbygning af hjemmesiden www.haervej.dk (herunder digital formidling af fx kortmateriale)	125.000		
Udvikling af fælles netværksidentitet (logo, nyhedsbrev mm.)	85.000		
Kompetenceudvikling (uddannelse af guider og etablering af formidlingskorps)	55.000	55.000	
Udarbejdelse af guidebog og kortmateriale	165.000		
Udvikling og planlægning af digital "on location formidling"	60.000		
Service			590.000
Kontraktansat projektleder	85.000		
Udvikling, etablering og test af digitalt service- og bookingsystem	80.000		
Partnerdeltagelse i konceptudvikling og test	80.000	85.000	
Udvikling af feriepakker	70.000		
Konceptudvikling af velkomst- og informationscentre	75.000		
Etablering af tværregionalt Hærvejssekretariat	115.000		
Evaluerings/afrapportering			
Brugerundersøgelse	75.000		175.000
Afrapportering	25.000		
Regnskab og revision	75.000		
	2.265.000	335.000	

Sum omkostninger			
Total			2.600.000

Noter:

* Grundlaget for beregning af timebeløbet er en timesats på 450 kr. Feltet er beregnet efter følgende princip: 85 projektdeltagere bruger hver ca. 5,5 timer (85x5,5x450 = 210.000).

Ovenstående princip gælder for alle beregninger.